

Акт
лісопатологічного обстеження лісових насаджень Одеського надлісництва філії
«Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України», що потребують проведення заходів з
поліпшення санітарного стану лісів у 2026 році

08.10.2025

смт. Великодолинське

Нами, головним лісопатологом ДСЛП «Херсонлісозахист» МАЄВСЬКОЮ Ксенією, начальником відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» РУДЬ Раїсою, провідним інженером лісового господарства філії «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України» АВДЄЄВИЧЕМ Олегом, лісничим Березівського лісництва СУХАНОВИМ Володимиром, лісничим Біляївського лісництва КИРИЛЕНКОМ Сергієм, лісничим Великомихайлівського лісництва ВАЩЕНКОМ Миколою, лісничим Павлівського лісництва ГОТКО Миколою, лісничим Роздільнянського лісництва та в.о лісничого Северинівського лісництва РУДОВОЮ Вікторією, лісничим Фрунзівського лісництва ХОМИЧЕМ Василем, в.о лісничого Цебриківського лісництва та лісничим Ширяївського лісництва КЛОЧКОВИМ Володимиром, проведено з 07 по 08 жовтня 2024 року лісопатологічне обстеження насаджень Одеського надлісництва Філії «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України» (далі – Надлісництво), з метою здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на загальній площі **236,2 га**.

Таксаційна характеристика обстежених ділянок відповідно до Проектів організації та розвитку лісового господарства (таксаційний опис, відомості поквартальних підсумків) 2014 року:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Площа підвиділу, гектарів		Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності
					загальна	у тому числі площа, можлива для експлуатації	склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, см	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар	
Великомихайлівське ур. "Мокрі яси"	18	3	4,5		4,5	4,5	10ДЗ	60	0,70	3	16	22	150	3
ур. "Мокрі яси"	19	14	5,3		5,3	5,3	7ЛЗЗЯЗ+АБЗ	65	0,70	3	15	22	130	3
Великомихайлівське ур. "Мокрі яси"	20	19	5,7		5,7	5,7	7ЛЗЗЯЗ	70	0,70	4	15	24	130	3
Великомихайлівське ур. "Мокрі яси"	23	1	2,9		2,9	2,9	10ДЗ+СФЯ	64	0,70	4	13	20	110	3
Великомихайлівське ур. "Мокрі яси"	24	35	2,8		2,8	2,8	9ДЗ1ГЛЗ+КЛГ+ЯЗЛ	75	0,60	4	15	24	110	3
Великомихайлівське ур. "Гришино"	17	5	1,1		1,1	1,1	8ДЗ 2ГХГ	58	0,55	3	15	20	90	3
Великомихайлівське ур. "Гришино"	17	17	2,8		2,8	2,8	10ДЗ	70	0,45	5	13	26	70	3
Великомихайлівське ур. "Олександрівське"	32	3	2,0		2,0	2,0	8ЯЗ1БРС1АКБ	58	0,65	5	12	16	100	3
Великомихайлівське ур. "Муратове"	28	9	9,6		9,6	9,6	9АКБ1ЯЗЛ+ГЛЗ	50	0,70	1	18	22	160	3
Великомихайлівське ур. "Великий Тростянець"	45	17	2,3		2,3	2,3	10ДЗ	90	0,60	4	18	28	140	3
Великомихайлівське ур. "Малий Тростянець"	47	25	9,8		9,8	9,8	10ДЗ+ЯЗ	75	0,75	3	16	22	150	3
Великомихайлівське ур. "Кардамичево"	73	23	1,2		1,2	1,2	10ДЗ	75	0,70	3	18	24	170	3
Великомихайлівське ур. "Кардамичево"	76	8	0,7		0,7	0,7	5ДЗ2ЯЗ2БРС1ГЛЗ+АКБ	75	0,70	3	17	24	140	3
Разом по л-ву:			50,7		50,7	50,7								
Березівське	12	3	3,2		3,2	3,2	9ДЗ1КЛГ+АКБ+ГЛЗ+КС К	48	0,70	1А	21	24	210	3

З метою визначення причин виникнення патологічних процесів в лісових насадженнях Одеського надлісництва, призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів, було проведено лісопатологічне обстеження лінійним методом шляхом візуального обстеження стану дерев, керуючись «Санітарними правилами в лісах України», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 року № 555 (зі змінами та доповненнями).

Обстеженням встановлено:

При лісопатологічному обстеженні лісових насаджень Надлісництва відмічено погіршення санітарного стану дерев в результаті глобальної зміни клімату, зокрема, потеплінням (засуха та відсутність опадів), у зв'язку із чим, склалися сприятливі умови для розповсюдження і розмноження хвороб лісу та стовбурових шкідників. На обстежених ділянках спостерігається всихання дерев дуба, ясеня, акації, тополі присутніх у складі – клена, береста, в'яза, черешні, верби, горіха, гледичії, аличі, абрикоса, яблуні, груші, липи, софори, сосни, де будуть відібрані у вибірку санітарну рубку дерева IV - VI категорії санітарного стану.

В результаті оцінки санітарного стану акацієвих насаджень стиглого і перестійного віку по Березівському, Великомихайлівському, Роздільнянському, Северинівському та Цебриківському лісництвах відмічено, що насадження деградовані та ослаблені, без приростів, суховершинні, що свідчить про втрату біологічної стійкості деревостанів.

На ділянках з акацією білою будуть відібрані у вибірку санітарну рубку сухостійні дерева, відмираючі, вражені некрозно – раковими хворобами: з наростами й напливами на стовбурах або потовщеннями на гілках і стовбурах, з глибокими тріщинами в комлевій частині, з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками – під корою личинкові ходи забиті трухою, що характерно для вусачів, під залишками кори є грибниця дереворуйнівних грибів та поодинокі з нахилом стовбурів більше ніж 30 градусів від вертикальної осі.

Ділянки змішаного складу та чисті з головною породою дуб звичайний у Великомихайлівському, Березівському, Павлівському, Роздільнянському, Фрунзівському та Ширяївському лісництвах характеризуються переважно деревами IV та VI категорії санітарного стану, відмираючими та загиблими (сухостійними), з інтенсивною суховершинністю від 2/3 крони до 100 %, всиханням більше половини скелетних гілок по всій висоті крони, з частково або повністю відшарованою корою, рідше деревами V - категорії санітарного стану із всохлим на дереві листям. Будуть відібрані у рубку поодинокі вітровальні сухостійні дерева. На стовбурах з відшарованою корою спостерігаємо по льотним отворах і личинкових ходах пошкодження стовбуровими шкідниками: вусачами та заболонниками.

На ділянках з головною породою ясен у Березівському лісництві квартал 17 виділ 10, у Великомихайлівському лісництві квартал 32 виділ 3, у Павлівському лісництві квартал 20 виділ 9, квартал 21 виділ 7 і у Фрунзівському лісництві квартал 44 виділ 19 та, де присутній в складі, будуть відібрані у вибірку санітарну рубку дерева IV- VI категорії санітарного стану, із всохлими кронами від 2/3 і більше, з локально відшарованою корою, які пошкоджені стовбуровими шкідниками – ясеневими лубоїдами малим та великим і заболонниками. На стовбурах спостерігаються розкльови комахоїстівними птахами.

Слід відмітити, що обстежені ясеневі ділянки по Павлівському лісництві квартал 20 виділ 9 та квартал 21 виділ 7 перестійного віку.

У Біляївському лісництві оглянуті ділянки в кварталі 3 виділі 2, квартал 11 виділ 5 та квартал 11 виділ 10 з головною породою тополя, де у вибірку санітарну рубку відбиратимуться дерева IV - VI категорії санітарного стану, із відсутніми приростами, із суховершинними кронами більше як 2/3, сухостійні, з раковими утвореннями та тріщинами у корі, з яких витікає застиглий екссудат, поодинокі з підірваною кореневою системою, де спостерігається враження комлевими гнилями.

По Біляївському лісництві - квартал 3 виділ 2 спостерігається нагар на стовбурах від лісової пожежі минулих років, це, в свою чергу, додатково призвело до ослаблення насаджень та ураження хворобами і стовбуровими шкідниками лісу.

На ділянці з головною породою верба в кварталі 2 виділі 17 Біляївського лісництва будуть відібрані у рубку дерева верби V - VI категорії санітарного стану сухостійні, із сухим та відсутнім листям на деревах, з локально відшарованою корою, поодинокі дерева IV категорії санітарного

стану - відмираючі, з підірваною кореневою системою й заселені стовбуровими шкідниками (по льотним отворам – вусачами) та з виходом дереворуйнівних грибів – збудників стовбурових гнилей. Спостерігаємо враження трутовиком променистим, який викликає білу ядро – заболонну гниль деструктивного типу.

У вибірку санітарну рубку відбиратимуться інші листяні породи, що є в складі обстежених ділянок: клен, берест, в'яз, черешня, горіх, гледичія, алича, абрикос, яблуня, груша, липа, софора: сухостійні та суховершинні більше 2/3 крони, з підірваною кореневою системою, вражені раковими хворобами деревостанів – це почорніння, гнилеві ділянки зі значним поширенням вздовж стовбура (прихована гниль) та ракові рани, заглиблені в стовбури, з масовими водяними пагонами, з тріщинами по стовбуру, з частково або повністю відшарованою корою, пошкоджені стовбуровими шкідниками – вусачами, заболонниками.

На обстежених ділянках, які відносяться до рекреаційно – оздоровчих та захисних лісів, згідно «Санітарних правил в лісах України», у вибірку санітарну рубку будуть відібрані дерева з плодовими тілами дереворуйнівних грибів та уражені раковими хворобами лише IV та V категорії санітарного стану лісів.

Таким чином, в обстежених насадженнях Одеського надлісництва будуть відібрані у вибірку санітарну рубку дерева, пошкоджені стовбуровими шкідниками та хворобами лісу, а саме:

- дерева дуба IV – VI категорії санітарного стану, пошкоджені стовбуровими шкідниками;
- дерева акації IV – VI категорії санітарного стану з некрозно – раковими хворобами, утвореннями та іншими патологічними ознаками;
- дерева листяних порід IV – VI категорії санітарного стану з підірваною кореневою системою, з відшарованою корою, суховершинні більше 2/3 крони, з раковими утвореннями, пошкодженими стовбуровими шкідниками.

Характер всихання поодинокий та груповий, темп поступовий та різкий, ступінь всихання слабкий та середній.

При проведенні вибіркових санітарних рубок в насадженнях Одеського надлісництва залишати дерева, які виконують важливі біоценологічні функції та дотримуватись показника повноти згідно «Санітарних правил в лісах України».

На момент обстеження відведення деревостанів у вибірку санітарну рубку не проведено.

Висновок:

1. В насадженнях, уражених хворобами та пошкоджених стовбуровими шкідниками лісу, з метою недопущення розмноження та розповсюдження у прилеглих насадженнях стовбурових шкідників, хвороб лісу, провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів, враховуючи стан насаджень та особливості розвитку шкідників.
2. ДСЛП «Херсонлісозахист» рекомендує лісовій охороні Надлісництва здійснювати постійний моніторинг деревостанів, з метою швидкого реагування та запобігання поширенню загроз появи шкідників або ознак захворювань.
3. З метою поліпшення санітарного стану лісів, обстежені насадження потребують проведення **вибірково санітарної рубки на загальній площі 236,2га.**
4. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів здійснювати з дотриманням вимог «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555 (зі змінами та доповненнями).

Акт складений у 3 примірниках.

Додаток: фотоматеріали

Головний лісопатолог ДСЛП «Херсонлісозахист»

Ксенія МАЄВСЬКА

Начальник відділу нагляду та прогнозу
ДСЛП «Херсонлісозахист»

Раїца РУДЬ

Провідний інженер лісового господарства філії
«Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Олег АВДЄЄВИЧ

Лісничий Березівського лісництва

Лісничий Біляївського лісництва

Лісничий Великомихайлівського лісництва

Лісничий Павлівського лісництва

Лісничий Розділянського лісництва
та в.о. лісничого Северинівського лісництва

Лісничий Фрунзівського лісництва

Лісничий Ширяївського лісництва
та в.о. лісничого Цебриківського лісництва

Володимир СУХАНОВ

Сергій КИРИЛЕНКО

Микола ВАЩЕНКО

Микола ГОТКО

Вікторія РУДОВА

Василь ХОМИЧ

Володимир КЛОЧКОВ